

Johan Nilsson
Administrativa avdelningen
08-508 270 15
johan.nilsson@fsk.stockholm.se

Till
Fastighetsnämnden 2010-08-24

Öppna standarder – tillgång till och vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format. Svar på remiss.

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden beslutar att till kommunstyrelsen överlämna och åberopa kontorets svar på remissen ”Öppna standarder – tillgång till och vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format”.
2. Fastighetsnämnden beslutar att omedelbart justera ärendet.

Hans Pettersson
Tf förvaltningschef

Anita Granlund

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag som beskriver hur nationella och internationella direktiv påverkar Stockholms stad och hur staden med tillämpade regelverk och riktlinjer kan skapa tillgång till kommunala handlingar, internt och externt. Ärendet rekommenderar också hur staden bör förhålla sig till öppna standarder inom IT-området samt öppen programvara. Stadsledningskontoret beskriver en öppen standard som ett formellt publicerat dokument som beskriver ett överenskommet sätt att göra saker på. Överenskommelsen träffas vanligtvis mellan flera aktörer på marknaden och publiceringen av dokumentet görs av ett oberoende standardiseringsprogram. En öppen

---

Bilaga: Remissen Öppna standarder – tillgång till och vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format.

standard kan också beskrivas som något offentligt och tillgängligt för vem som helst att implementera och använda. Genom att låta alla använda standarden kan man öka kompatibiliteten mellan olika hårdvaru- och mjukvarukomponenter¹.

Stadsledningskontoret framhåller att staden bör verka för att ingen av stadens intressenter (medborgare, leverantörer, m.fl.) ska tvingas använda en leverantörsspecifik produkt för att kommunicera med staden. Kommunikation med staden ska vara enkel och användarvänlig.

Fastighetskontoret ser positivt på att staden tar ett samlat grepp kring hur staden ska hantera och möta nationella och internationella utredningar och direktiv som behandlar öppna standarder och andra förutsättningar för att tillgängliggöra offentlig information i elektroniskt format. Kontoret framhåller dock några aspekter. Frågan om publicering av offentligt material bör beaktas ur ett säkerhetsperspektiv liksom funktionshinder och särskilda behov. De riktlinjer som staden avser att ta fram inom området ska vara lätta att förstå och att sätta sig in i. Vidare är det svårt att överblicka de ekonomiska konsekvenser som förslagen får, samt svårigheten i att förvaltningarna ska lyckas genomföra alla förändringar till den 1 januari 2011. När det gäller det sistnämnda saknas också en tydlig ansvarsfördelning mellan nämndernas ansvar respektive stadsledningskontorets ansvar.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat stadsledningskontorets förslag till 14 av stadens facknämnder och stadsdelsnämnder, däribland fastighetsnämnden för yttrande senast den 30 augusti 2010.

Remissen

Ärendets förutsättningar

Stadsledningskontorets ärende har sin utgångspunkt i ett antal nationella och internationella utredningar och direktiv som behandlar öppna standarder och andra förutsättningar för att tillgängliggöra offentlig information i elektroniskt format. Några av dessa är:

1. *Allmänna handlingar i elektronisk form*

E-offentlighetskommittén har i sitt slutbetänkande ”Allmänna handlingar i elektronisk form – offentlighet och integritet” (SOU 2010:4) föreslagit att det i offentlighets- och sekretesslagen ska följa att myndigheterna, efter begäran, ska lämna ut elektroniskt lagrade allmänna handlingar, om det inte är olämpligt.

2. *E-delegationens betänkanden*

---

¹ Wikipedia – Den fria encyklopedin, <http://se.wikipedia.org>

E-delegationen tillsattes 2009 och ska under fem års tid bidra till att nå målet och samla offentliga Sverige i en gemensam riktning. I sitt första betänkande presenterade delegationen ett förslag att en enhetlig svensk e-legitimation för hela den offentliga sektorn ska skapas. Vidare presenterades en vägledning för elektronisk samverkan baserat på öppna standarder.

3. *Genomförande av PSI-direktivet*

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit PSI-direktivet (Public Sector Information Directive) 2003/98/EG. Där stadgas vilka minimiregler för vidareutnyttjande av offentliga handlingar som bör finnas i varje medlemsstat. Med vidareutnyttjande avses användning av handlingar för andra ändamål än det ursprungliga ändamål för vilket handlingarna behandlas av en myndighet.

4. *Nationell infrastruktur för geodata – genomförande av Inspire direktivet*

Inspire Direktivet är ett initiativ från EU till harmonisering av samtliga medlemsländers geodata. Med geodata avses all information som beskriver företeelser och dess geografiska läge, det vill säga kartdata, men även information från andra register över exempelvis vägar, sjöar och byggnader. Det innebär i förlängningen att geodata inom EU, såväl kartdata som registerinformation, kommer att bli tillgänglig och användbar för alla. Syftet är att göra det lättare att använda geodata genom gemensamma regler för hur information ska byggas upp på ett enhetligt sätt och göras tillgängliga via tjänster på Internet.

5. *Tjänstedirektivet*

Tjänstedirektivet (2006/123/EG) ska underlätta företagsetablering och tjänstehandel mellan medlemsländerna. Flera sektorer är dock undantagna från direktivet och det finns vissa möjligheter att ställa nationella krav på företag och tjänster. Enligt tjänstedirektivet ska EU:s medlemsstater se till att alla tillvägagångssätt och formaliteter för att få tillträde till och utöva sin tjänsteverksamhet ska kunna fullgöras enkelt, på distans och på elektronisk väg. För detta krävs bland annat att det är möjligt att identifiera tjänsteleverantörer över nationsgränserna och att det är möjligt att verifiera de uppgifter som skickas.

6. *Förutsättningar för Gemensam Informationsförsörjning – Projekt Navet*

Stockholms Stadsarkiv genomför på uppdrag av Kommunfullmäktige inom Projekt Navet flera delprojekt som handlar om gemensam informationsförsörjning (GIF) inom staden utifrån fastställda strukturer och standarder. Stadens verksamhetssystem bygger i vissa fall på analog hantering av information, vilket bryter den digitala ärendekedjan och försvårar återsökning och återanvändning. Ett ökat behov av samordning föreligger.

7. *Nämndhanteringsprocessen*

Stockholms Stadsarkiv driver ett projekt för att skapa en gemensam funktion för att stödja en generell nämndhanteringsprocess. Arbetet är komplicerat eftersom det ska genomföras

under kort tid och involverar många personer. Målet är att erbjuda en gemensam lösning som är så generell att den kan vara användbar för alla förvaltningar/bolag inom staden som inte själva har ett fullgott nämndhanteringsstöd. Detta oavsett system för diarieföring, dokumenthantering eller ärendehantering. Fördelarna är att distribution och publicering av handlingar kan göras enhetligt inom hela Stockholms Stad.

8. *E-delegationens vägledning för elektronisk samverkan*

E-delegationens vägledning för elektronisk samverkan slår fast att öppna standarder ska vara förhandsval vid val av teknisk lösning. Inom EU finns ett starkt ställningstagande för användning av öppna standarder.

9. *Öppna standarder*

Kortfattat kan sägas att standarder är överenskommelser om hur en viss sak ska göras eller beskrivas, exempelvis för att underlätta för olika produkter att fungera tillsammans. Detta underlättar inte bara för producenterna utan även för konsumenterna och andra. En öppen standard är ett formellt publicerat dokument som beskriver ett överenskommet sätt att göra saker på. Överenskommelsen träffas vanligtvis mellan flera aktörer på marknaden, och publiceringen av dokumentet görs av ett oberoende standardiseringsorgan.

Ärendets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret framhåller att det är viktigt att staden skapar förutsättningar, tekniskt och juridiskt, för att tillgängliggöra allmänna handlingar i elektroniskt format. I detta arbete bör staden etablera en IT-infrastruktur som möjliggör tillämpning av öppna standarder där det så är möjligt samt använda dessa som standard i utlämnad information. Ingen av stadens intressenter ska tvingas att använda en leverantörsspecifik produkt för att kommunicera med staden. Kommunikation med staden ska vara enkel och användarvänlig.

Ett särskilt område är att tillgängliggöra grundläggande geodata över Stockholm i elektroniskt format. I detta arbete bör staden etablera en IT-infrastruktur som möjliggöra tillämpning av öppna standarder där så är möjligt samt använda dessa som standard i utlämnad information. För att möjliggöra detta måste staden bygga upp ett gemensamt datalager över geografisk information där alla förvaltningar/bolag samt stadens externa intressenter ska kunna hämta och återanvända geodata.

Stadsledningskontoret skriver också att det är viktigt att stadsövergripande verka för att det ska vara enkelt att kunna hitta och ta del av pågående ärenden och handlingar. Detta gäller såväl för arbete internt i staden som från externa intressenter. Även i detta sammanhang menar stadsledningskontoret att det är viktigt att ha ett öppet dokumentformat för dokumentutbyte och arkivering som möjliggör informationsutbyte mellan applikationer och system samt mellan myndigheter, kommuner och landsting.

Till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande bifogas dokumentet ”Öppna standarder – vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format”. Dokumentet föreslås bli vägledande för hur staden ska förhålla sig till regelverk och direktiv avseende elektroniskt hanterad information och hur staden ska kunna skapa tillgång till offentliga kommunala handlingar i elektronisk form. Stadsledningskontoret föreslår att dokumentet ska tillämpas i stadens verksamheter från den 1 januari 2011 och att stadens nämnder ges i uppdrag att genomföra en anpassning till den egna verksamheten som en del i verksamhetsplanering och uppföljning inom stadens integrerade ledningssystem.

Kontorets synpunkter

Allmänhetens tillgång till offentligt upprättade handlingar är grundläggande för offentlighetsprincipen, som har mycket gamla anor i Sverige. Att tillgängliggöra offentlig information i elektroniskt format är en naturlig del i den tekniska utvecklingen.

Kontoret ser positivt på att staden tar ett samlat grepp hur staden ska hantera och möta nationella och internationella utredningar och direktiv som behandlar öppna standarder och andra förutsättningar för att tillgängliggöra offentlig information i elektroniskt format.

Kontoret ställer sig vidare bakom de rekommendationer stadsledningskontoret föreslår i dokumentet, även om ett kommande styrdokument inom dessa områden måste vara mer kortfattat, konkret och förtydligat för att det ska kunna tillämpas i sin helhet utan missförstånd. I ärendet skrivs att stadsledningskontoret ansvarar för att det finns rekommendationer och riktlinjer för hur direktiven ska tillämpas. Dessa måste således vara enkla och lätta att sätta sig in i.

Kontoret anser dock att öppenhet även kräver ett genomgripande tänkande kring säkerheten. Kontoret konstaterar att säkerhetsaspekterna helt saknas i dokumentet. Detta är särskilt viktigt när det gäller tillgängliggörande av grundläggande geodata med uppgifter om kontorets fastigheter. Ritningar över byggnader, med uppgifter om installationer etc, kan ”i fel händer” utgöra en säkerhetsrisk. Kontoret föreslår därför att dokumentet kompletteras med ett avsnitt där säkerhetsaspekterna belyses.

Kontoret har kontaktat ordföranden i nämndens handikappråd för synpunkter och då blivit uppmärksam på att all information som är elektronisk ska vara tillgänglig för alla anpassningar som används av läshandikappade. Påpekas också att texterna ska kunna tolkas av skärmläsare och skärmförstoring.

Kontoret har vidare svårt att överblicka eventuella ekonomiska konsekvenser för förvaltningar och bolag med anledning av de behov av insatser som identifierats och de rekommendationer stadsledningskontoret föreslår i dokumentet. Detta bör förtydligas.

Stadsledningskontoret föreslår att dokumentet ”Öppna standarder – tillgång till och vidareutnyttjande av offentlig information i elektroniskt format” ska tillämpas i stadens verksamheter från den januari 2011 samt att stadens nämnder anmodas att genomföra en anpassning till den egna verksamheten som en del i verksamhetsplanering och uppföljning inom stadens integrerade ledningssystem. Fastighetskontoret vill betona att det är mycket kort tid att implementera dokumentets delar på. Det är också oklart vilka delar som stadsledningskontoret ansvarar för och som respektive nämnd ansvarar för. Detta måste tydliggöras.

Sist vill kontoret framhålla att remissärendet är mycket svårt att överblicka och förstå. Det är krångliga beskrivningar och svåra ordval. Remisser som skickas ut till behandling i stadens nämnder måste vara greppbara för såväl tjänstemän som politiker.

Slut